

10.12.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**10 Aralık 2021
Cuma**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

10 Aralık 2021 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

— 12 Şubat 2004 Tarihinde Paris'te İmzalanan ve 7337 Sayılı Kanunla Onaylanması Uygun Bulunan Ekli "28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokol"ün İlişik Çekince ile Birlikte Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4918)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Bazı Anlaşmaların Yürürlüğe Girdiği Tarihlerin Tespit Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4917)
— Türkiye Gümrük Bölgesi Üzerinden Transit Edilecek Sigaralar Hakkında Kararın Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4919)

YÖNETMELİKLER

— Veteriner Enstitülerinin Teşkilat, Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik
— Tıbbi Cihazların Test, Kontrol ve Kalibrasyonu Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

— Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 316)
— Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
— Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 13/10/2021 Tarihli ve E: 2018/133, K: 2021/70 Sayılı Kararı
— Anayasa Mahkemesinin 13/10/2021 Tarihli ve E: 2020/93, K: 2021/72 Sayılı Kararı
— Anayasa Mahkemesinin 13/10/2021 Tarihli ve E: 2020/91, K: 2021/73 Sayılı Kararı

Gelir vergisi kesintileri çiftçiye iade edilecek

Tarımsal destek ödemeleri üzerinden tahsil edilen gelir vergisi ve faizi çiftçilere iade edilecek.

Kamu kurum ve kuruluşları tarafından 1 Ocak 2016 tarihi ve sonrasında yapılan tarımsal destek ödemeleri üzerinden tahsil edilen gelir vergisi ve faizi, çiftçilerin düzeltme zamanaşımı süresi içerisinde başvurmaları halinde iade edilecek.

Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında yayımlanan ve 315 seri numaralı gelir vergisi genel tebliğinde değişiklik yapan tebliğle eklenen geçici maddeye göre, iade için çiftçilerin dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri gerekiyor.

Madde hükümlerinden yararlanmak üzere vazgeçilen davalarla ilgili olarak daha önce verilmiş ve kanun yolu tüketilmemiş kararlar uyarınca, taraflara tebliğ edilip edilmediğine bakılmaksızın işlem yapılmayacak ve idarece açılmış davalar sürdürülmeyecek. Hakkında kesinleşmiş yargı kararı bulunanların iade talepleri madde hükmünden yararlanamayacak.

Ekimde tavuk eti üretimi arttı, yumurta üretimi ise azaldı

Türkiye genelinde tavuk eti üretimi, ekimde geçen yılın aynı ayına göre yüzde 14 artarak 196 bin 590 tona çıkarken tavuk yumurtası üretimi ise yüzde 1,1 düşerek 1,7 milyar adede geriledi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2021 yılı Ekim ayına ilişkin kümes hayvancılığı üretimi verilerini açıkladı. Buna göre, ekimde 196 bin 590 ton tavuk eti üretimi gerçekleşti. Üretim geçen yıla kıyasla yüzde 14 arttı.

Türkiye'de ekimde 1 milyar 690 milyon 94 bin adet tavuk yumurtası üretimi yapılırken bu alanda yıllık bazda yüzde 1,1 düşüş gözlemlendi.

Bu yılın ekim ayında 109 milyon 649 bin tavuk kesildi. Kesilen tavuk sayısı Ekim 2020'ye kıyasla yüzde 14,5 arttı.

Aynı ayda hindi etinin 4 bin 714 ton üretimi yapılırken yıllık bazda yüzde 13,1 artış görüldü.

Toplanan inek sütü miktarı, ekimde yüzde 2 arttı

Türkiye genelinde toplanan inek sütü miktarı, 2021 yılı Ekim ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2 artarak 803 bin 315 ton oldu.

Türkiye İstatistik Kurumu (TK), 2021 yılı Ekim ayına ilişkin süt ve süt ürünleri üretimi verilerini açıkladı.

Buna göre, toplanan inek sütü miktarı ekimde yıllık bazda yüzde 2 artarak 803 bin 315 tona yükseldi. Toplanan inek sütü miktarı, ocak-ekim döneminde de geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 2,1 arttı.

Ekimde ticari süt iŐletmelerince toplanan inek sütü yağ oranı ortalama yüzde 3,5, protein oranı ortalama yüzde 3,2 olarak tespit edildi.

Ticari süt iŐletmeleri tarafından yapılan içme sütü üretimi, söz konusu ayda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 3,1 artarak 137 bin 195 ton olarak kayda geçti. Ocak-ekim döneminde geçen yılın aynı dönemine göre içme sütü üretimi yüzde 5,3 azalarak 1 milyon 263 bin 619 ton oldu.

Ekimde geçen yılın aynı ayına göre ticari süt iŐletmelerince yapılan yoğurt üretimi yüzde 3,9 azalarak 92 bin 648 ton olarak hesaplandı. Üretim, ocak-ekim döneminde ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 0,8 artarak 947 bin 741 ton olarak gerçekleşti.

Ekimde geçen yılın aynı ayına göre tereyağı üretimi yüzde 41,2, ayran üretimi yüzde 26,4, tam yağlı süt tozu üretimi yüzde 3 artarken, inek peyniri üretimi yüzde 2,7,

10.12.2021

yağsız süt tozu üretimi yüzde 3,3, kaymak üretimi yüzde 22,1, diğer peynirlerin (koyun, keği, manda ve karışık sütlerden elde edilen peynir ęeřitleri) retimi yüzde 40,4 azaldı.

Ocak-ekim döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yağsız süt tozu üretiminde yüzde 20,6, ayran üretiminde yüzde 18, tam yağlı süt tozu üretiminde yüzde 11,9, tereyağı üretiminde yüzde 4,6, diğer peynirlerin (koyun, keği, manda ve karışık sütlerden elde edilen peynir ęeřitleri) retiminde yüzde 3,3, kaymak üretiminde yüzde 2,7 artış, inek peyniri üretiminde yüzde 0,3 azalış oldu.

"Hammadde alımını durdurma noktasına geldik"

Türkiye Yem Sanayicileri Birliği Başkanı Ülkü Karakuş, "Yem üretimimiz yüzde 25 düştü hatta yüzde 30'a doğru gidiyor. Biz an itibariyle yem sektörü olarak büyükler adına söylüyorum ham madde alımını durdurma noktasına geldik" dedi.

İRFAN DONAT

Türkiye Yem Sanayicileri Birliği Başkanı Ülkü Karakuş, Tarım Analiz programında yem ve hayvancılık sektörünün mevcut durumu ve geleceğine ilişkin önemli açıklamalarda bulundu.

Hayvancılık sektöründe yaşananları de javu olarak niteleyen Karakuş, "Süt ve et fiyatlarının serbest piyasa koşullarında şekillenmesine izin verilmiyor. Et ve süt üreticilerine haksızlık yapılıyor. Süt Konseyi ve Et Konseyi marifetiyle direkt üreticiler baskı altına alınıyor" dedi.

YEM FİYATLARI %93 ARTTI

"Yemciler olarak ölçtük, bittik... Çiğ süt referans fiyatının an itibariyle 5 TL olması lazım" diyen Karakuş, Ocak 2021'den bu yana yem fiyatlarının yüzde 93 arttığını hatırlattı.

10.12.2021

Karakuş, "Süt/yem paritesi daha da düşerse inek kesilmeye devam edilecek. Üreticinin karkas et maliyeti an itibariyle 70 TL... Marketlere henüz tam yansımadı ama müthiş fiyat artışları geliyor. Son 1 haftada koyun peyniri 55 TL'den 80 TL'ye çıktı. Bu, önümüzdeki süreçte devam edecek..." uyarısında bulundu.

"ENFLASYONUMUZ %120 DÜZEYİNDE"

"Tarımsal girdilerdeki artışlara baktığımız zaman ortalama enflasyonun yüzde 120 olduğunu görüyoruz" diyen Karakuş, tedarik zincirindeki kopuşlarla ilgili tehlike olduğunu ifade etti.

Ülkü Karakuş, "Toprak Mahsulleri Ofisinin (TMO) 2,500 TL'den vermekte olduğu mısır şuan piyasada 4 bin TL, arpada da aynı şekilde... Demek ki TMO'nun iyi niyetli piyasa yapıcı hareketi piyasada karşılık bulmuyor... İthalata dayalı destekleme değil üreticiyi merkeze koyan bir destekleme şeklinde yön değişikliğine ihtiyaç var" diye konuştu.

"YEM ÜRETİMİMİZ %25 DÜŞTÜ"

Sektör olarak geçen ay yem üretiminin yüzde 25 düştüğünün altını çizen Karakuş, "Bizim yem üretimimizin yüzde 25 düşmesi çok şey ifade ediyor hatta yüzde 30'a doğru gidiyor. Biz an itibariyle yem sektörü olarak büyükler adına söylüyorum ham madde alımını durdurma noktasına geldik. Bundan sonra bu manipülatif, spekülatif hareket olarak gördüğümüz yüksek hammadde fiyatlarıyla hammadde almamayı düşünüyoruz" dedi.

"Yılbaşında 7 TL ile başladığımız dolar şimdilerde 13,7 TL seviyesinde" diye Karakuş, kamu ve özel sektörün daha fazla düzenli istişare toplantıları yaparak 2022 yılına dair yol haritasını konuşması gerektiğinin altını çizdi.

Karakuş, "Ben şuanda Türkiye'deki sanayiciler, üreticiler olarak söylüyorum. Şimdi faiz, üretim, istihdam ve dolar ayağı var bu işin... Bizi, **Dövizin** artışı direkt ilgilendiriyor. An itibariyle bugün faizin 15'ten 13'e ya da 10'a düşmesiyle ilgili sanayicinin yatırım ortamında çok daha fazla iyileşmeye ihtiyacı olduğu konusuyla birinci derece ilgilendiği kaanatinde değilim. Bizi direkt ilgilendiren şuanda faiz düşüşüne bağlı olarak ortaya çıkmış anormal döviz artışı benim ciromun yüzde 50'sini etkiliyor. Dolayısıyla ben yüzde 50 dolarize olan bir adamım... Dolarla hammadde alıp TL ile yem satıyoruz" dedi.

Stokçulara ciroya göre yaptırım geliyor

Son dönemlerde özellikle gıda fiyatlarında yaşanan artış birlikte stokçuluk tartışmaları yeniden gündeme geldi. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın stokçuluk yapanlara yönelik cezai yaptırımları artırma çıkışı yeni yasal düzenlemeyi gündeme getirirse de, mevzuatta stokçuluğa ilişkin açık bir tanımlama yok.

Hüseyin GÖKÇE

Gıda fiyatlarında yaşanan fahiş artışın önemli bir sebebi olarak gösterilen arz sıkıntısında, ürün yetersizliğinden ziyade fiyat artacağı beklentisiyle piyasaya ürün çıkarılmamasının etkili olduğuna yönelik görüşlerin artması üzerine, ekonomi yönetimi bu fiili işleyenlere yönelik yeni yaptırımlara hazırlanıyor. Buna ilişkin bir kanun teklifinin bugün veya yarın TBMM'ye sunulması ve bütçe görüşmelerinin ardından da kanunlaştırılması bekleniyor.

Kamuoyunda, stokçulara yönelik en sert tepki Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'dan geliyor. Erdoğan, çeşitli platformlarda stokçulara yönelik sert ifadeler kullanılırken, bunlara ilişkin yaptırımların artırılması yönünde talimat verdiğini açıkladı. Cumhurbaşkanı son olarak Katar ziyareti dönüşünde stokçuluk suçuna yönelik yaptırımların artırılacağını belirtirken, bunların mallarına da el konulacağını açıklamıştı.

Mevzuatta net bir “stokçuluk” tanımı yok

Yürürlükteki mevzuatta, stokçuluğa ilişkin doğrudan bir tanımlama bulunmuyor. Bu konu, Türk Ceza Kanunu ve Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun olmak üzere iki düzenlemede geçiyor.

Türk Ceza Kanunu'nun 240'ıncı maddesinde, “Belli bir mal veya hizmeti satmaktan kaçınarak kamu için acil bir ihtiyacın ortaya çıkmasına neden olan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır” şeklinde tanımlanmış bir suç var. Ancak hukukçulara göre, son günlerde yaşanan fiyat artışı beklentisiyle piyasaya mal sürülmemesi durumu bu maddede geçen kamu için “acil ihtiyacın ortaya çıkması” durumuna karşılık gelmiyor.

“Stokçuluk ve fahiş fiyat” Perakende Kanunu'nda

Pandeminin ilk dönemlerinde 6585 sayılı Perakende Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a eklenen bir maddede “tüketicinin mallara ulaşmasını engelleyici faaliyette bulunulamaz” ifadesi yer alıyor.

“Fahiş fiyat artışı, stokçuluk ve Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu” başlıklı Ek 1 maddede “Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler tarafından piyasada darlık yaratıcı, piyasa dengesini ve serbest rekabeti bozucu faaliyetler ile tüketicinin mallara ulaşmasını engelleyici faaliyetlerde bulunulamaz” ifadesi yer alıyor. Bu fıkraya aykırı hareket edenlere ise 50 bin lira ile 500 bin lira arasında idari para cezası öngörülüyor. Bu fıkranın devamında, fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamalarını önlemek amacıyla Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu oluşturulması öngörülüyor.

DÜNYA'nın edindiği bilgilere göre, düzenleme Türk Ceza Kanunu'nda değil 6585 sayılı Perakende Kanunu'nda yapılacak. Bu kanunda öngörülen 50 bin-500 bin lira arasında para cezasının, rekabet hukukunda olduğu gibi ciroya göre cezaya dönüştürülerek daha caydırıcı bir hale getirileceği ifade ediliyor.

“Cezayı artırarak sorun çözülmez”

Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Özlem Yenerer Çakmut, yaptırımlardaki olası artışın stokçuluğu önleyip önlemeyeceğine ilişkin DÜNYA'ya değerlendirmelerde bulundu. Parası olduğu için daha fazla mal alan kişilerin, maliyet artışlarına göre fiyat belirlemesinin, kendi içinde bulunduğu koşullara göre değerlendirilmesi gerektiğini söyleyen Çakmut, yeni yaptırımların serbest piyasa ekonomisine müdahale olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceğine iyi bakılması gerektiğini kaydetti. Çözümün ekonominin kendi dinamikleri içinde bulunması gerektiğine değinen Çakmut, “Sorun cezaları artırarak çözülmez, asıl sorun eğitim sorunudur” dedi.

İçinde bulunulan ekonomik koşullarda, satıcı ve alıcı arasındaki dengenin bir taraf aleyhine bozulmaması gerektiğini ifade eden Çakmut, “Toplum dinamikleri de iyi

analiz edilmeli. Nasıl satıcıların zarar etmesi istenmiyorsa, tüketicilerin de uygun koşullarda mal ve hizmetlere erişimi sağlanmalı” ifadelerini kullandı.

Ödül ve ceza mekanizması yerinde kullanılmalı

Normlar arasındaki dengeyi kusur ve ceza bakımından korumak gerektiğini söyleyen Çakmut, “Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun uyarınca öngörülen yaptırımlar, suça değil, kabahate veriliyor. Burada öngörülen idari para cezası bazı şirketler için hiç anlamı olmayabilir, bazıları açısından ise piyasadan kopmaya sebep olabilir” dedi. Bu noktada cezanın adaletli olması gerektiğinin altını çizen Çakmut, “Eğer ceza uygulanacak kişilerin piyasadan kopup gitmesine sebep olacaksa, bunun ekonomiye başka yansımaları olur” şeklinde konuştu. Fazla düşünmeden yapılacak değişikliğin sonradan başka sorunlar çıkarabileceğini dile getiren Çakmut, “Yaramaz çocuğa sürekli ceza vererseniz bir süre sonra yüzgöz olursunuz, gülüp geçmeye başlar. Ödül ve ceza mekanizması yerinde ve zamanında kullanılmalıdır” diye konuştu.

Torba kanun geliyor

AK Parti kaynaklarından edinilen bilgilere göre, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın talimatı doğrultusunda, stokçuluğa yönelik para cezalarını artıran kanun değişikliği teklifi bugün veya yarın TBMM’ye sunulacak. Düzenlemenin, sadece stokçulukla ilgili hükümleri içeren 4 maddelik bir yasa olarak gelebileceği belirtiliyor. Başka bir alternatif ise enerji ile ilgili teknik düzenlemeleri içeren kısa bir torba kanun teklifinin içine eklenmesi olarak gösteriliyor.

‘Suç işleyen herkesin yakasına yapışılacak’

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, fahiş fiyat ve stokçuluğa yönelik kanunda yer alan yaptırımların, daha da sertleştirilmesini istiyor. Erdoğan, Katar dönüşü yaptığı açıklamada stokçulara yönelik cezanın artırılacağını, bunların mallarına el konulacağını söylemişti. Önceki gün yapılan kabine toplantısından sonra ise maliyet artışı ve kur yükselişiyle izah edilemeyecek fiyat artışı yapanlarla bilhassa stokçuluğa yönelenlerin gözünün yaşına bakılmayacağını belirtmişti. Erdoğan, “Hem idari hem hukuki işlemlerle kendi ülkesine ve milletine karşı böyle ağır bir suç işleyen herkesin yakasına yapışılacaktır” ifadelerini kullanmıştı.

2022 bütçesi üzerine ilave 146.9 milyar TL yük geldi

Türkiye'nin 2022 bütçesi ve ekonomik programının değerlendirildiği konferansta, son yaşanan ekonomik dalgalanmalar nedeniyle bütçede öngörülenden 146.9 milyar TL ilave yük oluştuğu belirtildi.

Mehmet KAYA

Türkiye'nin 2022 bütçesi ve ekonomik programının değerlendirildiği konferansta, son yaşanan ekonomik dalgalanmalar nedeniyle bütçede öngörülenden 146.9 milyar TL ilave yük oluştuğu bildirildi. Atılım Üniversitesi İşletme Fakültesinde 2022 Yılı Ekonomik Programı ve Bütçenin Değerlendirilmesi Konferansı tamamlandı. Dünya Gazetesi Ankara Temsilcisi Maruf Buzcugil'in moderatörlüğünü yaptığı oturumda bütçe ve mali alan konusu tartışıldı. Maruf Buzcugil, oluşturulacak mali alanın etkin kullanımının önemine işaret etti.

Oturumda konuşan Atılım Üniversitesi Öğretim Üyesi Hakan Yılmaz mevcut ekonomik gelişmeler ışığında 2022 yılı bütçesi ve temel metinlerin yeniden düzenlenmesi gerektiğini savundu. Yılmaz, 2022 için kamu maliyesine yönelik bir mali alan çalışması yaptıklarını ve personel, sosyal güvenlik primi, mal ve hizmet alımları ile faizden gelen ilave yüklerle birlikte 146.9 milyar TL'lik bütçede öngörülmeven ilave yük hesapladıklarını söyledi. Bu yükün bütçe açığını da yukarı taşıyacağını altını çizen Hakan Yılmaz, açığın 425 milyar TL'ye, finansmanında ağırlıklı olarak borçlanma kullanılması halinde de AB tanımlı borçların GSYH'nin yüzde 54,3'üne kadar tırmanma ihtimali hesapladıklarını kaydetti.

Aynı oturumda konuşan Dünya Bankası ve UNDP Danışmanı Volkan Recai Çetin de kam-özel ortaklığı (KÖİ) yatırımlarının bütçe etkisini değerlendirdi. Teorik olarak KÖİ modelinin bir proje yönetimi modeli olarak ortaya çıktığını ancak risk paylaşımı esaslarının ötesinde garantilerin bu modeli proje yönetiminden çıkarıp bir finansman yöntemine dönüştürdüğünü kaydetti. KÖİ modelinde, yatırımcının işletmeye alıp para kazanma motivasyonunun yatırımı akılcı kılacağı, finansörlerin de yatırımın verimli ve düzgün işlenmesini kendi yatırımlarını koruma açısından denetleyeceği yönündeki bir denge mekanizması olduğunu belirten Çetin, olağanüstü garantilerin koşullu yükümlülük olarak nitelenen bu denge mekanizmasını koşullu olmaktan çıkardığını, hatta işletmecilerin müşteri garantisi olan yatırımlarda işletme giderleri nedeniyle müşteri olmadan daha karlı hale geldiğini, kira garantili yatırımların da hizmet kalitesini olumsuz etkilediğinin altını çizdi.

Çetin, Türkiye’de de son dönem yapılan KÖİ yatırımlarının garantilerinin de bütçe yükü oluşturduğunu kaydederek, Karayolları Genel Müdürlüğü’nün 45.1 milyar TL olan 2022 bütçesinde 16,5 milyar TL yıllık yatırım bütçesi ayrılmasına karşılık, KÖİ garanti ödemelerine 20,5 milyar TL bütçe ayrıldığını kaydetti. Sağlık Bakanlığının 2022’de kira için 14,5 milyar TL, hizmet giderleri için de 7,5 milyar TL ödenek ayırdığını anlatan Çetin, bu ödeneklerin daha da yükselmesi ihtimali bulunduğunu, karayolları garantilerinin kur, sağlık ödemelerinin kira giderlerinin kur, hizmet ödemelerinin ise enflasyona endeksli olarak daha da yukarıya gideceğini belirtti. Çetin ayrıca, karayollarında olağanüstü fiyatlar oluşmaması için kamunun fiyatları da sübvansede ettiğini hatırlattı.

Eski Hazine Müsteşar Yardımcısı Hakan Özyıldız da Türkiye’nin borçlanma hızındaki artışa dikkat çekerek, buna ilave olarak hane ve şirket borçlarının da yükseldiğini kaydetti. Türkiye’nin ilave faiz yükü nedeniyle bütçesinin baskı altında kaldığını belirten Özyıldız, “Bu sorunları çözmeden hiçbir program başlayamaz. Bu faizin nasıl ödeneceğini göstermek gerekli” diye konuştu.

Faiz Harcamalarının gelirlere oranındaki yükselişin de altını çizen Hakan Özyıldız, Türkiye’deki dolarizasyonun etkisinin belirgin hale geldiğini, M para arzı içinde yabancı paranın yüzde 60’lara çıktığını kaydetti. Özyıldız, negatif faiz nedeniyle insanların TL’den dövize geçtiğini, Hazine’nin borç stoku içinde altın ve doların yüksek olduğunu hatırlatarak, “Hazine bu borcu öderken nereden kaynak bulacak. Önce TL borçlanıp sonra bunu altın ve dolar olarak ödeyecek” diye konuştu.

Çıkış yolu bulunabilir

Hakan Özyıldız, Türkiye’de gelir vergisinin çok düşük oranlarda kaldığını, kayıt dışı ekonomi yanında ciddi oranda vazgeçilen gelir bulunduğunu belirterek, “2022’de vazgeçilen gelirin tutarı 336 milyar TL. Kayıt dışılığın kısmen önlenmesi, vazgeçilen gelirin yarısının tahsil edilmesi ve gelir vergisi ayarlamasıyla 110 milyar TL ilave gelir elde etmek mümkün” diye konuştu.

Çin Türkiye ile kıyaslanamaz

Hakan Özyıldız, son dönemde Çin ekonomik modelinin Türkiye'ye örnek olabileceği yönündeki tartışmalara da değinerek, "Çin ile Türkiye kıyaslanamaz. Çin'de kambiyo rejimi var. Ayrıca Çin'in bütün şirketleri kamu şirketi, KİT. Ayrıca Çin çok uzun zamandır cari fazla veriyor. Koşullar çok farklı" dedi.

Atılım Üniversitesi Öğretim Üyesi Sinan Sönmez de konuşmasında gelecek yıllara yönelik değerlendirme yapılmasının zor olduğunu, verilerin son ekonomik gelişmeler nedeniyle geçerliliğini yitirdiğini kaydetti.

Tahminlerin tutmadığını bu nedenle soyut yorumlar yapılabildiğini belirten Sönmez, bu nedenle bütçe veya temel ekonomik büyüklüklerin ele alınmasının zorluğuna işaret etti. Türkiye ekonomisinin yönelimine ilişkin yeni model tartışmalarına da değinen Sönmez, 80'li yıllarda bu modelin denendiğini, TL'nin kademeli olarak değer kaybettiği bir yaklaşımla ihracatın desteklenmeye çalışıldığını ve bir miktar ihracat artışı sağlansa da modelin başarısız olduğunu kaydetti. Tartışmaya açılan modelin ise günün ekonomik koşullarıyla tam uyuşmadığını kaydetti. Çin'in bu modelle kalkındığı yönündeki bazı iddialara da değinen Sinan Sönmez, Çin ve birkaç ülkenin koşullarının çok farklı olması yanında, Çin'in çok uzun süredir ekonomik tasarım yaparak ve altyapısını hazırlayarak bu tür bir modeli hayata geçirdiğini söyledi.

Makroekonomik program oturumu

Konferans kapsamında makroekonomik programın değerlendirildiği oturumda konuşan Medipol Üniversitesi Öğretim Üyesi Abuzer Pınar da ucuz emeğe dayalı bir program önerisinin ortaya atıldığını vurgulayarak, "Çin'in 30 yıl öncesine mi dönülecek.. Ucuz emek deseniz yanı başınızda Bangladeş var, Afrika var.. Sonu yok bunun" dedi. Covid-19 salgınıyla ortaya çıkan küresel ekonomik krizin önceki krizlerden farklı olduğunu, salgında insanların eve kapandığını vurgulayan Pınar, üretim ve çalışma olmadığı halde eve kapanan kişilerin tüketiminin devam ettiğini belirterek, "Eve kapanmak bedava değil. Bunu söylediğimizde eleştirildik ancak bu bir durum tespiti" dedi. Abuzer Pınar, ülkelerin gücü oranında eve kapanma döneminde ekonomilerini desteklediğini ancak sorunların da belirginleştiğini kaydetti. Abuzer Pınar, Türkiye para politikasına yönelik olarak da Merkez Bankası faizi ile iç borçlanma faizleri arasındaki makasın olağanüstü arttığını vurgulayarak, Merkez Bankası finansmanı ile iç borçlanma kağıtlarına yatırım yapılabilecek bir marj oluştuğunu, bunun da bankaların kredi vermekten kaçınmasına yol açabileceğine işaret etti.

Gazeteci Erdal Sağlam da oturumdaki konuşmasında, Türkiye ekonomisinin mevcut ekonomik koşullar içinde kapasitesinin üzerinde büyüme yönünde zorlandığını ve bunun da sorun teşkil edebileceğini kaydetti. Sağlam ayrıca, bütçe hakkının ülke ekonomisi ve demokrasi açısından önemli bir kavram ve değer olduğunu vurgulayarak, TBMM'nin bütçe üzerindeki gücünün artması gerektiğini vurguladı.

Rektör M. Yıldırım Üçtuğ: Salgın çok şeyi değiştirdi

Konferansın açılışında konuşan Atılım Üniversitesi Rektörü Yıldırım Üçtuğ da salgının başta ekonomi olmak üzere çok değişikliğe yol açtığını belirterek, Türkiye ekonomisine yönelik olarak akademisyenlerin görüşlerine daha fazla başvurulması gerektiğini söyledi.

İşletme Fakültesi Maliye Bölüm Başkanı Doğan Cansızlar da yerli üretimin artırılması, üretim odaklı yaklaşımın benimsenen bir unsur olduğunu ancak bu alanda dikkatli bir planlama yapılması gerektiğini ayrıca bu tür bir politikanın etkisinin 5 yıldan uzun sürmesi nedeniyle kısa vadeli sorunlar için önerilemeyeceğini kaydetti. Doğan Cansızlar, faiz ve kurun aynı anda kontrol edilemeyeceğini de belirterek, bu yöndeki arayışların riskli sonuçlar doğuracağını anlattı. Cansızlar ayrıca bütçenin kapsamı dışına çıkarılan bazı unsurlar nedeniyle, bütçe gelir gider ve açıklarının tam olarak yansımadığını belirtti.

Dünya Gazetesi Yazarı Atılım Üniversitesi Öğretim Üyesi Nevzat Saygılıoğlu da moderatörlüğünü yaptığı Sayıştay raporları, 2020 yılı kesin hesap ve bütçe tahminlerinin değerlendirildiği oturumda yaptığı konuşmada, gerçekleşen enflasyonun bütçe ve OVP üzerinde etkileri olduğunu belirterek, bu metinlerde gerçekleşen veriler ışığında gözden geçirmeler gerektiğini kaydetti.

Merkez Bankası'nın dolara müdahale için harcadığı miktar ortaya çıktı. 7 yıl sonra doğrudan müdahale etmişti

Merkez Bankası'nın (TCMB) doğrudan dolar satarak kura müdahale ettiği haftada rezervlerdeki düşüş miktarı belli oldu.

TCMB tarafından Haftalık Para ve Banka İstatistikleri yayımlandı. Buna göre, 3 Aralık'ta Merkez Bankası brüt döviz rezervleri **2 milyar 16 milyon dolar gerileyerek 85 milyar 8 milyon dolara düştü.**

Brüt döviz rezervleri, 26 Kasım'da 87 milyar 24 milyon dolar seviyesindeydi. Söz konusu dönemde altın rezervleri, **104 milyon dolar azalarak 39 milyar 122 milyon dolardan 39 milyar 18 milyon dolara geriledi.**

Böylece Merkez Bankası'nın toplam rezervleri, 3 Aralık haftasında bir önceki haftaya kıyasla 2 milyar 120 milyon dolar azalışla **126 milyar 146 milyondan 124 milyar 26 milyon dolara indi.**

TCMB'nin swap hariç net rezervi de bu haftada **1,8 milyar dolar düşüşle -37,9 milyar dolara geriledi.**

7 YIL SONRA DOĞRUDAN MÜDAHALE ETMİŞTİ

10.12.2021

TCMB, 1 Aralık ve 3 Aralık tarihlerinde yaptığı açıklamalarda “Döviz kurlarında görülen sağlıksız fiyat oluşumları nedeniyle piyasaya satım yönünde doğrudan müdahale edilmektedir” demişti. 2019 ve 2020 yıllarında toplamda yaklaşık 128 milyar dolarlık rezerv satışıyla kura örtülü müdahale eden TCMB, Ocak 2014 sonrasında ilk kez geçen hafta doğrudan müdahale kartına başvurmuştu.

Bankacılık kaynakları TCMB'nin doğrudan müdahalesinin iki günlük büyüklüğünün yaklaşık 1,5 milyar dolar olduğu tahmin edilse de resmi rakam gelecek hafta ilan edilecek.

Tarih	Altın Rezervleri	Brüt Döviz Rezervleri	Toplam Rezervler
31.01.2020	27.520	74.856	102.376
28.02.2020	30.411	77.414	107.825
27.03.2020	31.325	64.081	95.406
30.04.2020	34.786	51.457	86.243
29.05.2020	36.667	54.360	91.027
26.06.2020	38.821	51.417	90.238
30.07.2020	43.572	46.673	90.245
28.08.2020	43.042	41.594	84.636
25.09.2020	41.097	42.420	83.517
23.10.2020	43.265	45.086	88.351
27.11.2020	40.299	43.899	84.198
31.12.2020	43.241	49.965	93.206
29.01.2021	42.169	53.367	95.536
26.02.2021	40.719	54.495	95.214
26.03.2021	39.746	50.894	90.640
30.04.2021	40.936	46.915	87.851
28.05.2021	43.884	48.721	92.605
25.06.2021	40.918	59.240	100.158
30.07.2021	41.592	64.128	105.721
27.08.2021	40.308	77.956	118.265
24.09.2021	39.205	82.840	122.044
28.10.2021	39.679	84.105	123.463
26.11.2021	39.122	87.024	126.146
03.12.2021	39.018	85.008	124.026

Dolar rekor kırdı. 2001 krizinde bile olmayan oldu

Dolardaki rekorlar birlikte bankalardaki toplam mevduatı içinde döviz ve altının payı yüzde 62,2 ile tüm zamanların zirvesine yükseldi.

Merkez Bankası (TCMB), dolar/TL'nin 14'ü görerek rekor kırdığı 26 Kasım-3 Aralık haftasına ilişkin bankacılık verilerini açıkladı. Buna göre, yurt içi yerleşiklerin yabancı para mevduatı bu dönemde 1 milyar 104 milyon dolar düşüşle 231 milyar dolara geriledi. Dolar/euro ve dolar/ons altın paritelerinden arındırıldığında bu dönemde yerleşiklerin yabancı para mevduatında düşüş 667 milyon dolar oldu.

Düşüşün 57 milyon doları ABD dolarından, 507 milyon doları eurodan, 109 milyon doları altından kaynaklı oldu. Haftada yurt içi yerleşiklerin TL mevduatı ise, 8,3 milyar TL düşüşle 1 trilyon 881 milyar TL'ye geriledi.

2001 KRİZİ SEVİYESİ GERİDE KALDI

Yurt içi yerleşiklerin bankalardaki toplam mevduatı içinde yabancı para payı yüzde 62,2 ile tüm zamanların zirvesine yükseldi. Bu oran 2001 krizi sırasında yüzde 61,5 ile zirveye yükselmiş, 2011'de yüzde 27,4'e kadar gerilemişti.

Son üç aylık dönemde parite etkisinden arındırıldığında döviz mevduatlarında yaklaşık 1,7 milyar dolarlık düşüş olsa da, döviz kurlarındaki artış sonucu toplam mevduat içinde TL'nin payı hızla geriledi. Resmi enflasyon yüzde 21'i aşarken TCMB'nin

10.12.2021

politika faizini yüzde 15'e çekmesiyle döviz kurları hızla yükselirken, TL mevduata dönük ilgi eksi reel faiz nedeniyle azaldı.

KREDİLERD İSE ARTIŞ DEVAM EDİYOR

26 Kasım-3 Aralık haftasında TL kredi hacmi, 29,5 milyar TL arttı. Bu artışın 5,6 milyar TL'si bireysel kredilerden, 23,9 milyar TL'si ise ticari kredilerden kaynaklandı. TL kredilerdeki artışa rağmen hem TL hem de döviz mevduattaki düşüş ise dikkat çekti..

Moody's: Türkiye'de enflasyon büyüme yavaşlatacak

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Türkiye'yle ilgili değerlendirmesinde 'katı' enflasyonun 2022'de büyüme ivmesini önemli ölçüde yavaşlatacağını açıkladı.

Moody's, Türkiye'deki yüksek enflasyonun büyüme oranı üzerindeki etkisi hakkında öngörülerde bulundu.

Bloomberght'nin haberine göre, Moody's, Türkiye'de reel GSYH'nin 2022'de yüzde 4 civarına yaklaşacağını tahmin ettiklerini ve ülkedeki "katı" enflasyonun 2022'de büyüme ivmesini önemli ölçüde yavaşlatacağını açıkladı.

Ayrıca TL'deki zayıflığın dolarizasyonu artırdığı ve ülkedeki bankacılık sistemine olan güvenin güçlü kalmaya devam ettiği belirtildi.

Asgari ücrette uzlaşma çıkmadı

Asgari ücret görüşmelerinin 3. toplantısında işçi ve işveren tarafları taleplerini ilettiler. Taraflar baz alınacak enflasyon rakamlarında anlaşamadı. TÜİK asgari geçim tutarını açıklamadı. Çalışma Genel Müdürü Nurcan Önder, "TİSK asgari geçim tutarını 3.100 TL, Türk-İş 3.579 TL öngörüyor" dedi. Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun hesaplamasında asgari geçim tutarı hafif işte 2.979 TL, ağır işte 3.567.

ANKARA (DÜNYA)- Asgari Ücret Tespit Komisyonu üçüncü toplantısını TİSK'in ev sahipliğinde yaptı. Ancak ilk toplantıdan bu yana asgari ücret konusunda oluşan iyimserlik ve uzlaşma havası, bu toplantıda sona erdi. Toplantıda TİSK 3 bin 100 lira gibi bir rakam telaffuz edince, işçi kanadı gelinen noktaya tepki gösterdi. Uzlaşmazlık, asgari ücretin bu hafta içindeki belirleneceği yönündeki beklentiyi ise zora soktu. Karar toplantısının tarihi ise henüz netleşmedi.

Yaklaşık 3 saat süren toplantının ardından ilk açıklama komisyon başkanlığını yürüten Çalışma Genel Müdürü Nurcan Önder'den geldi. Önder, Hacettepe Üniversitesi tarafından verilen parametrelerle rakamları karşılaştırdıklarını belirterek, 2 bin 979 lira ile 3 bin 567 lira arasında bir rakamın ortaya çıktığını bildirdi. Bu aşamada TİSK'in 3 bin 100 lira civarında bir rakamı doğru bulduğunu söyleyen Önder, buna karşılık TÜRK-İŞ'in 3 bin 900 liranın altına düşülmeyeceğini belirttiğini kaydetti.

Toplantıya TÜRK-İŞ adına katılan Genel Eğitim Sekreteri Nazmi İrgat, asgari ücretli çalışanların sıkıntılarının giderilmesini istediklerini ancak aynı noktada olmadıklarını söyledi.

Uzlaşmazlıkların giderilemediğini dile getiren Irgat, kurda aşırı artış olduğunu, büyümeden refah payı istediklerini bildirdi. Irgat, “Geldiğimiz nokta itibarıyla vaad edilen, çalışanların refah seviyesinin artacağı asgari ücreti henüz bulamadık” ifadelerini kullandı.

Irgat, asgari ücret için dikkate alınan enflasyonun verisinde asgari ücretlilerin en çok kullandığı, gıda, doğalgaz, kira, elektrik, ulaşım, eğitim gibi kalemlerde enflasyonun yüzde 52’den fazla arttığını anlattı.

Nazmi Irgat, bu orana yakın, milli gelirden refah payı alacak bir yapıya ulaşılmasını beklediklerini ifade etti.

TİSK Genel Sekreteri Akansel Koç ise TÜİK parametreleri doğrultusunda hesap yapıldığını ancak kendilerinin 3 bin 160 lira gibi bir tekliflerinin olmadığını bildirdi. Yılı sonu enflasyonunun aşağı yukarı belli olduğunu vurgulayan Koç, ekim ayından bu yana asgari ücretlilerin enflasyona ezdirilmeyeceğini söylediklerini hatırlattı. Koç, “Önerilmiş rakam olmadı, enflasyona karşı korunacak. Enflasyon açıklayan farklı kurumlar var ama biz TÜİK’i esas almak durumundayız” şeklinde konuştu.

Akansel Koç; dengeli, adil ve doğru asgari ücret tespit etmeyi umduklarını aktardı.

TİSK ile TÜRK-İŞ 3 konuda uzlaştı

Öte yandan Akansel Koç, TÜRK-İŞ ile “Asgari ücretteki işçi primlerinden de 5 puanlık indirim yapılması (işveren payında olduğu gibi), gelir vergisi birinci diliminin yıllık brüt asgari ücrete eşitlenmesi ve asgari ücret işveren desteğinin toplu sözleşmeleri işyerlerinde yüzde 6, diğerlerinde yüzde 3 olarak belirlenmesi” olmak üzere 3 konuda uzlaşmaya vardıklarını söyledi.

Erhan Usta: 39 günde Hazine'nin borcu 606 milyar lira arttı

TBMM'de devam eden bütçe görüşmelerinde İYİ Parti Grubu adına söz alan Grup Başkanvekili Erhan Usta, "39 günde, sizin bu yanlış borçlanmalarınız nedeniyle Hazinesinin borcu 606 milyar lira arttı." dedi.

Yeni bir orta vadeli program ve yeni bir bütçe çerçevesi yapılması gerektiğini belirten Usta, "Zaten getirdiğiniz bütçenin üçte biri çok kısa süre içerisinde eridi. Yani 224 milyar dolar olarak gelen bütçe şu anda 128 milyar doların altına indi. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez, o 'istikrarsızlık dönemi' dediğiniz dönemlerde dahi böyle bir şey görülmedi." diye konuştu.

Bütçenin yüzde 43'ünün, artan kur artışı karşısında eridiğini belirten Usta, şunları söyledi;

"Özellikle Berat Albayrak döneminde borçlanmada ciddi hatalar yapıldı. Altın üzerinden, döviz üzerinden ve enflasyona endeksli borçlanmalar yapıldı. Enflasyona endeksli borçlanmalar eskiden de vardı ancak Türkiye, altın ve döviz üzerinden borçlanmaları belki 20 yıldır, 30 yıldır unutmuydu."

39 günde, sizin bu yanlış borçlanmalarınız nedeniyle Hazinesinin borcu 606 milyar lira arttı. Ekimde aylık vergi geliriniz 96 milyar lira. Yani bir ayda bütün bu vatandaşlardan topladığınız verginin 6,3 katını, bu yanlış borçlanma stratejisinden dolayı birilerinin cebine aktardınız."

"Bankacılık sektörü makroiktisadi politikalardan etkileniyor"

İYİ Parti Ankara Milletvekili Durmuş Yılmaz ise bankacılık sektörünün, diğer sektörlere göre daha sıkı düzenlemelere tabi olduğuna işaret etti. Yılmaz, diğer yandan bankacılık sektörünün, izlenen makroiktisadi politikalardan en çok etkilenen sektörlerin de başında geldiğini belirtti.

Türkiye'de 1990-2001 yılları arasındaki yüksek kamu harcamalarının, yüksek enflasyona neden olduğunu, bunun sonucu, kamu kesiminin yüksek faizlerle borçlanmak durumunda kaldığını vurgulayan Yılmaz, şunları kaydetti:

"Türk bankacılık sektörü, bir yandan kısıtlı iş tasarruflarını kamu açıklarını finanse etmek üzere kullanırken diğer yandan izlenen kur ve yüksek reel faiz politikalarının teşviki ile yurt dışından borçlanma yoluna gitmiştir. Bu dönemde özel kesime verilen krediler, toplam aktiflerin yüzde 20-25'i düzeyindeyken kamunun ihraç ettiği menkul değerlere yapılan yatırımlar yüzde 60-70 düzeylerine çıkmıştır.

Esasında bütçe açıklarının doğrudan piyasadan borçlanılmasına ek olarak dolaylı olarak kamu bankaları tarafından finanse edilmesini sağlayan ve görev zararı olarak adlandırılan politikaların yol açtığı tahribatın boyutu, ancak 2001 krizi sonrasında ortaya çıkmıştır. Son yıllarda izlenen iktisadi politikaların muhtemel sonuçları maalesef 1990'larda izlenen politikaların yol açtığı tahribatı fersah fersah aşacak bir düzeye erişmiştir."

"Taşa mı zam geldi, toprağa mı zam geldi?"

İYİ Parti Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ise özellikle inşaat sektöründe kullanılan 300'ün üzerindeki ham madde fiyatlarında yüksek oranda artış olduğunu, Rekabet Kurumunun bu konuda sessizliğini koruduğunu belirtti.

Devlet çimento sektöründen çekildiği için bugün üretimin tamamının özel sektörün elinde olduğunu dile getiren Yaşar, "Peki ne oluyor da çimento fiyatları 4 kat yükseliyor? Daha senenin başında 120 lira olan C25, C30 sınıfı beton, bugün 400 liralara dayandı. Türkiye'de taş a mı zam geldi, toprağa mı zam geldi?" diye sordu.

Yaşar, sektörde, enerji fiyatlarındaki yükselişe bağlı bir miktar artışın olabileceğini ancak bunun beton fiyatlarına 4 kat yansımısını kimsenin izah edemeyeceğini kaydederek, "Bugün hangi sektörde ne yaparsanız yapın bunun adı inşaatdır. Hangi fabrikayı yaparsanız yapın, hangi sektörle ilgili üretimden bahsederseniz edin muhakkak bunun temelinde inşaat vardır. İhracatın yükselmesinden hepimiz onur, gurur duyarız. Keşke 2023 hedefiniz 500 milyar olsa; biz de sizi buradan alkışlasak. Ülkedeki bu gelişmelerden bizler her zaman mutluluk duyarız ama iç piyasadaki dengeleri de muhakkak denetlemeniz lazım." değerlendirmelerinde bulundu.

Meğer kur artınca ihracat artmıyormuş!

Alaattin AKTAŞ

10 Aralık 2021 Cuma

✓ **Hani kur artınca ihracat da artıyordu ya... İhracat ile sepet kur endeksini karşılaştırdığımızda ortaya çıkan tablo şu: İhracat sepet kur artışına ayak uydurabilseydi bu yılın ekiminde yıllık 216 milyar dolar değil, tam 471 milyar dolar olurdu.**

Yıllar yılı “Kur artsın, ihracat da artacak” söylemini dinledik. Öyle dediler! Dediler ama bu tezi kesin olarak destekleyebilecek verileri bir türlü ortaya koyamadılar.

Bir kuşku kemirmeye başladı zihnimizi; “Acaba kur artışı ihracatın tırmanmasını sağlamıyor olabilir mi” diye. Baktık verilere, geçmişteki gelişmeleri masaya yatırdık; yok, kur artınca ihracatın bundan öyle ileri sürüldüğü gibi çok fazla etkilendiği yok!

Aslında temel hedef ihracat artışı sağlamaksa sanki başlangıçta da biraz hata yapılıyor gibi.

İhracatın olmazsa olmaz koşulu yüksek kur mudur, yoksa başka etkenler daha mı ön plandadır?

Paranızın değerini çok düşürdünüz, kur yüksek; bu durum ihracatın coşmasını, rekor üstüne rekor kırmasını sağlamaya yeter mi?

Önce satacak malınız olacak değil mi... İster tarım ürünü, ister sanayi ürünü, ister maden... Önce elinizde satacak bir şeyler olacak.

Eliniz boşsa, satacak malınız yoksa, kurun yükselmesi ihracatı artırmaya yeter bile olsa bu neye yarar ki!

Üretim de dövizden etkileniyorsa...

Diyelim üretim belli bir tempo yakalamış gidiyor ve kur artınca ihracat da ivme kazanacak.

Bu da yeterli olmuyor ki. Üretiminizin yüksek kurdan fazla etkilenmemesi gerekiyor.

Pahalı döviz, üretimi de pahalı hale getiriyorsa değişen pek bir şey yok.

Oysa Türkiye üretimde çok ciddi ölçüde ithalata bağımlı bir ülke. Üretmek için ithalat yapmak zorundayız. Üstelik bu durum sanıldığı gibi yalnızca sanayi üretimi için de geçerli değil. Tarım için gerekli gübrenin bile bir kısmını ya ithal ediyoruz ya da döviz kurundan çok etkilenecek bir şekilde üretiyoruz.

İhracat 471 milyar olmalıydı

Son dört yılın verileri “Kur yüksek olursa ve hızlı bir artış gösterirse ihracat da artar” tezinin tümüyle çürüttü.

Sayılar ortada! Bu verilere köşemizde yakın zamanda yer vermiştik ama konu çok güncel olduğu için bir kez daha değinmekte yarar olduğunu düşündük.

2006 yılındaki ihracat, ithalat ve sepet kuru 100 kabul ederek bir endeks oluşturduk. Dış ticarete son olarak ekim ayının gerçekleşmesi açıklandı, biz de ekim itibarıyla son bir yılın toplamını aldık. Sepet kurda da aynı hesaplamayı yaptık.

Grafiğimiz döviz kuru ile ihracat ve ithalatın nasıl ayrıştığını çok somut olarak ortaya koyuyor.

2017'ye kadar neredeyse paralel seyreden ihracat, ithalat ve sepet kur endeksleri 2018 yılından itibaren ayrışmaya başlıyor.

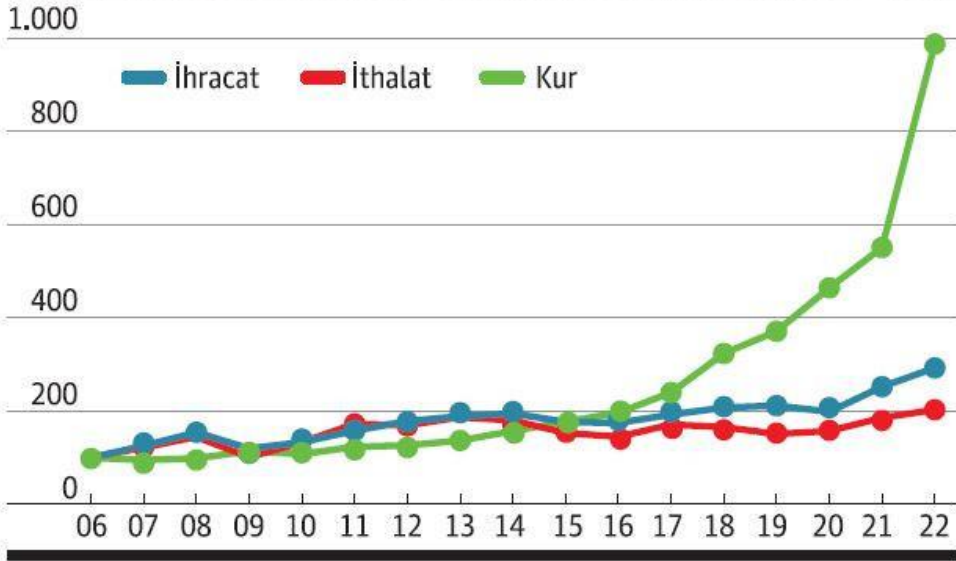
2006 yılında 100 olan ihracat endeksi bu yılın ekiminde yıllık bazda 252'ye yükselmiş. İthalat daha az artmış ve endeks 186'da kalmış.

Buna karşılık döviz sepeti endeksi tam 551'e tırmanmış.

Hesap basit:

Eğer ihracat sepet kurla aynı ölçüde artış gösterseydi bu yılın ekim ayı sonunda yıllık bazda 215.6 milyar dolar değil 471 milyar dolar olurdu.

Döviz kuru ihracat ve ithalata fark attı (2006=100)

Yıllık dış ticaret ve sepet kur

	İhracat (Milyar \$)	İthalat (Milyar \$)	Sepet kur (TL)
2006	85,5	139,6	1,62
2007	107,3	170,1	1,54
2008	132,0	202,0	1,59
2009	102,1	140,9	1,85
2010	113,9	185,5	1,74
2011	134,9	240,8	2,00
2012	152,5	236,5	2,05
2013	161,5	260,8	2,21
2014	166,5	251,1	2,55
2015	151,0	213,6	2,87
2016	149,2	202,2	3,18
2017	164,5	238,7	3,88
2018	177,2	231,2	5,24
2019	180,8	210,3	6,01
2020	169,6	219,5	7,52
2021(*)	215,6	259,1	8,92
2022 (T)	250,0	283,0	16,00

(*) İhracat ve ithalat ekimdeki yıllık gerçekleşmeyi, sepet kur da yine ekimdeki yıllık ortalamayı gösteriyor. (T)Tahmin

10.12.2021

2022'de tam bir kopuş yaşanacak

Ekim ayı itibarıyla son bir yıldaki sepet kur 8.92 düzeyinde. Bugünlerdeki sepet kur ise 14.60-14.70 arasında gidip geliyor.

Çok çok iyimser bir tahminle, çok mütevazı bir tahminle 2022'nin yıl ortasındaki sepet kurun, şu anki kura göre yalnızca yüzde 10 kadar arttığını varsayalım. Şu durumda 2022'nin ortalama sepet kuru 16 olacaktır.

Dönelim dış ticaret verilerine...

Orta vadeli programa göre 2022 yılının ihracat hedefi 231 milyar dolar. Biz bu hedefi biraz "zam" yapıp 250 milyara çıkaralım.

İthalatı ise orta vadeli program hedefi boyutunda, yani 283 milyar dolarda bırakalım.

İthalatı öngörülen düzeyde tutarak artırmadık, döviz çok az bir oranda yüzde 10 artırdık, ihracata ise torpil yaptık!

Bu durumda 2006 başlangıç yılı 100 olan endeksler 2022'de şöyle oluşacak:

"İhracat 292, ithalat 203, sepet kur 988."

Girişte belirttik; ihracat dövizdeki artışa ayak uydurmuş olsaydı 500 milyar dolara dayanmış olurdu. Anlaşılan arada öyle çok sıkı bir bağ yokmuş.

Demek ki neymiş, kur artınca ihracat artmıyormuş!

Demek ki neymiş, son dönemde faizi indirip kuru artırma çabası yalnızca ama yalnızca ihracatı artırmak için değilmiş!

Ekonomik aktivitelerde “bugün” önemsiz, “yarın” çok önemlidir...

Ferit Barış PARLAK

10 Aralık 2021 Cuma

Ekonomik aktiviteler için “bugün” önemsizdir...

Geçmişte yaşananlar (tecrübe) önemli; gelecek (beklentiler) çok önemlidir...

* * *

Yatırımcı da, sanayici de, çiftçi de, işçi de, öğrenci de geleceği düşünerek karar verir...

Yani ekonomik aktiviteler, beklentilerle şekillenir...

Beklentilerde de “güven” etkilidir...

* * *

Enflasyon, faiz, kur gibi parametreleri de “beklentiler” ve o beklentilerdeki “gerçekleşmeler” belirler...

Oranı/fiyatı “günlük suni müdahaleler” değil, “realite” etkiler...

* * *

Bugün faiz indirirken...

“Hazine’nin daha yüksek faizden borçlanması”, bu gerçeği açıklayan örneklerdendir...

* * *

Beklentilere ve o beklentilerin gerçekleşmesine sırtını dayamayan uygulamalar, yan etkiler de gösterir...

Enflasyon, alım gücünde daralma, gelir dağılımı adaletsizliği, güven eksikliği gibi olumsuzlukları yeşertir...

* * *

Ayrıca...

Yatırım, para kazanmak/refah için yapılır...

Fizibilite raporları ve algı para kazandıran/kazandıracak alanları ön plana çıkarır...

Doktorluk para kazandırıyorsa doktorluğa, işçilik kazandırıyorsa işçiliğe, çiftçilik

10.12.2021

kazandırıyorrsa çiftçiliğe, rant kazandırıyorrsa ranta, döviz kazandırıyorrsa dövize, TL kazandırıyorrsa TL'ye ilgiyi/talebi artırır...

VELHASIL

Kış günlerinde yaşanan "bol güneşli havalar" için:

"Havalar çok iyi gidiyor, süper!" denmez...

Denmemeli(ydi)...

"Kötü hava" diye bildiğimiz ayaz, dolu, kar, yağmur; tarımdan enerji üretimine kadar ekonominin temelini sağlamlaştırır, dayanıklılık kazandırır...

Olmaması gereken güneşi, "Havalar çok çok iyi gidiyor" diye nitelendirenler ise, hortumlu/tufanlı/selli "çok çok kötü havaların" nedeni olur...

Doluya, ayaza dayanıklılık hortumdan, tufandan etkilenmenin derecesini düşürebilirdi...

Abdulkadir Selvi

Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı adaylığı için İmamoğlu'na ne dedi

10 Aralık 2021

Kılıçdaroğlu cumhurbaşkanı adayı olmak istiyor mu diye sorsanız, buna yüzde yüz istiyor yanıtını veririm.

Peki **Kılıçdaroğlu**, Millet İttifakı'nın ortak adayı olacak mı diye sorsanız **Meral Akşener** ve **Temel Karamollaoğlu**'nun çekinceleri nedeniyle net bir yanıt veremem.

Ama Millet İttifakı'nın ortak adayı olmak için müthiş bir çaba gösteriyor mu diye sorarsanız ona da yüzde 100 bile demem. Yüzde 110 derim.

Kılıçdaroğlu'nun cumhurbaşkanı adaylığında en favori isim olarak gösterilen **Ekrem İmamoğlu** ile görüşmesine bakınca bu kanaatim daha da pekişti.

Geldiğimiz aşamada **Kılıçdaroğlu**, cumhurbaşkanı adaylığı için müthiş bir mıntıka temizliği yapıyor. Şartları hazırlıyor. Ama yine de ortak adaylığı başarabilecek mi, ondan emin değilim.

Sizi önce **Kılıçdaroğlu** ile **İmamoğlu**'nun kısa bir süre önce Ankara'da başbaşa yaptığı görüşmeye götürmek istiyorum.

Görüşmenin tek gündemi cumhurbaşkanlığı adaylığı konusu. Belki ikinci bir başlık olarak **İmamoğlu**'nun İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na odaklanması konusunu sayabiliriz.

O SORUYA İMAMOĞLU'NUN YANITI

Görüşmede **Kılıçdaroğlu**, **İmamoğlu**'na isminin sürekli cumhurbaşkanı adayı olarak geçtiğini belirterek, ne düşündüğünü soruyor.

İmamoğlu, partiden kendisine bu yönde taleplerin geldiğini, bu tür söylentilerin de yine parti içinden çıkarıldığını belirterek, bu durumdan memnun olmadığını ifade ediyor.

Peki İmamoğlu'nun verdiği yanıt Kılıçdaroğlu'nu tatmin ediyor mu? Altını çizerek de üstünü çizerek de söyleyebilirim ki, hayır. Tatmin etmiyor.

KILIÇDAROĞLU NE DİYOR?

Kılıçdaroğlu bunun üzerine çok net konuşuyor. **Kılıçdaroğlu'nun** çok kararlı konuştuğu söyleniyor. **İmamoğlu'na**, **"Bu işin bitmesi gerekiyor"** diyor. Cumhurbaşkanı adaylığını gündemde tutma. Bu işe bir nokta koy, diye konuşuyor.

Kılıçdaroğlu'nun kararlı tavrının **İmamoğlu'nu** geriletmediği söyleniyor. **İmamoğlu**, **Kılıçdaroğlu** ile yaptığı görüşmede kendisinin cumhurbaşkanı adaylığını istemediğini çok net bir şekilde anlıyor.

'İSTANBUL'A ODAKLAN'

Çünkü görüşmede **Kılıçdaroğlu**, **İmamoğlu'ndan** İstanbul'un sorunlarına odaklanmasını istiyor. **"İstanbul'la ilgilen"** diyor.

Zaman zaman **Kılıçdaroğlu'nu** eleştiriyorum. Ama CHP Lideri başından itibaren seçilen belediye başkanlarının şehirlerine hizmet etmekle yükümlü olduklarını savunuyor. İşlerine odaklanmalarını istiyor.

"Büyükşehir belediye başkanları bir dönem daha devam etmeli" demişti. **"Belediye başkanlarımızın görevlerine devam etmelerini istiyorum. Öncelikle belediye meclislerinde çoğunluğumuz yok. Çoğunluğun olmadığı yerde biz belediye başkanlığını başka bir partiye teslim etmiş olacağız. O zaman İstanbullu bize ne diyecek, Ankaralı bize ne diyecek? O bağlamda kafamda ciddi soru işaretleri var. Önce kendi buldukları kentin güvenini kazansınlar. Ardından Türkiye'nin güvenini kazansınlar"** sözleri de **Kılıçdaroğlu'na** ait.

CHP Lideri bu konuda tutarlı.

İMAMOĞLU'NUN AÇIKLAMASI TATMİN ETTİ Mİ?

Kılıçdaroğlu, başbaşa görüşmede **İmamoğlu'ndan** cumhurbaşkanı adaylığı konusundaki tartışmalara son vermesini istiyor. Bunun üzerine **İmamoğlu**, Reuters'a bir açıklama yaptı. İki mesaj verdi:

1- "Benim tek ilgilendiğim şey İstanbul'a hizmet etmek" dedi. Bunda bir sorun yok.

2- Cumhurbaşkanı adaylığı sorulduğunda ise "Günü geldiğinde, en doğru kararın ittifak sürecini yöneten genel başkanlar tarafından verileceğini düşünüyorum" dedi.

İmamoğlu'nun bu açıklaması **Kılıçdaroğlu** cephesinde nasıl algılandı? **İmamoğlu**'nun açıklaması tatmin edici bulunmadı. Ayrıca, cumhurbaşkanı adaylığına Millet İttifakı liderlerinin karar vereceği yönündeki sözleri ise rahatsızlık yarattı. Tek başına **Kılıçdaroğlu** karar vermeyecek, cumhurbaşkanı adaylarını **Akşener** başta olmak üzere Millet İttifakı liderleri belirleyecek şeklinde yorumlandı.

Peki ne bekleniyordu? Ankara'daki görüşmeden sonra **Ekrem İmamoğlu**'nun "**Cumhurbaşkanı aday değilim. Benim gönlümden geçen, partim CHP'nin genel başkanı olarak Sayın Kılıçdaroğlu'nun cumhurbaşkanı adaylığıdır**" demesi bekleniyordu. Bu rahatsızlığın **İmamoğlu**'na iletildiği söyleniyor. O nedenle **İmamoğlu**'nun şu günlerde yeni bir açıklama yapması şaşırtıcı olmamalı.

İKİ DÖNEM

Kılıçdaroğlu, seçilen belediye başkanlarının, cumhurbaşkanlığı seçimleri yerine belediye hizmetlerine odaklanmalarını ve en az iki dönem daha devam etmelerini istiyor. Geçmişte yaşanan **Murat Karayalçın** örneğinin tekrar etmesini arzu ediyor. **Karayalçın**, Ankara büyükşehir belediye başkanlığından ayrılarak, SHP genel başkanlığını üstlenmiş, ancak ondan sonra CHP bir daha Ankara'daki yerel seçimleri kazanamamıştı.

MANSUR YAVAŞ ÖRNEĞİ

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı **Mansur Yavaş**, hem cumhurbaşkanlığı tartışmalarının dışında kalarak hem de belediye hizmetlerine odaklanmak suretiyle **Kılıçdaroğlu**'nun çizdiği profile uygun bir şekilde görevini yapıyor. Ancak cumhurbaşkanlığı adaylığı konusunda ise anketlerde **Erdoğan**'dan sonra ikinci sırada geliyor. **Yavaş**, **Ekrem İmamoğlu** ve **Kemal Kılıçdaroğlu**'ndan daha çok destek buluyor. Ancak **Yavaş**'ın cumhurbaşkanlığı tartışmaları nedeniyle yıpranmamak için **Kılıçdaroğlu**'na aday olmayacağını ilettiği söyleniyor.

AKŞENER VE İYİ PARTİ DESTEĞİ

Kılıçdaroğlu tarafından tam saha pres yapılarak cumhurbaşkanlığı denkleminin dışına itilmek istenen **Ekrem İmamoğlu** ise en büyük desteği HDP ve İYİ Parti'den sağlıyor.

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, "İkinci Fatih"e benzettiği, yüzünde 'Rabbi Yessir' gördüğünü söylediği İmamoğlu'na son olarak, "Bu çalışma performansınızın devamını dilerim, ki cumhurbaşkanlığı seçiminde lazım" diye seslenmişti.

İYİ Parti'nin güçlü isimlerinden Koray Aydın ise kazanma ihtimali olmayan adaya evet demeyeceklerini belirterek Kılıçdaroğlu'na, "İdealist davranmalı, nefesine hâkim olmalı" diye seslenmişti.

KILIÇDAROĞLU, AKŞENER'LE KONUŞTU MU?

Bu sorunun yanıtını ise Yeniçağ Gazetesi Ankara Temsilcisi Orhan Uğuroğlu'nun Kılıçdaroğlu ile görüşmesinden aldık.

Kılıçdaroğlu, "Aday olacak mısınız?" sorusuna, "Hayır değilim" yanıtını vermedi. Zaten beklemiyordum. Uğuroğlu'nun, "Sık sık buluşuyorsunuz, bu konuyu Meral Akşener'le konuştunuz mu?" sorusuna ise şu yanıtı verdi: "İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener ile evet sık sık buluşuyoruz. Hatta aracısız sık sık telefon ile uyum içinde görüş alışverişi yapıyoruz. Hayır, Meral Hanım'la da kimseyle de görüşmedim. Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu ve Demokrat Parti Genel Başkanı Gültekin Uysal'la da bu konuyu konuşmadık."

Kılıçdaroğlu'nun bu yanıtları ve İmamoğlu ile görüşmesi neyi gösteriyor? Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ı geri plana itmeyi başaran Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı adaylığına doğru koşuyor. Ama bir yandan da Meral Akşener'in ne yapacağını kestirmeye çalışıyor.

10.12.2021

Esfender KORKMAZ

Emeklinin hakkını gasp ediyoruz!..

10 Aralık 2021 Cuma

Yılbaşı Hindisi için ilanlar var; "çereziyle birlikte 800 TL Tarımdan emekli Bağkurlunun maaşı 802 lira. Normal bağkur emeklisi maaşı 912 lira. 4,5 kilo kuzu pizolası eder.

SSK emekli maaşı 2624 lira. Asgari ücretin de altında. Açlık sınırının da altında.

Asgari ücret veya **minimum ücret**, yasal bakımdan işçilere ödenebilecek en düşük ücret seviyesidir.

Asgari ücret, "**İşçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım, kültür vb. gereksinimlerini günün fiyatları üzerinden en az düzeyde karşılayacak biçimde hesaplanır.**" Türkiye asgari ücret içinde kültür giderleri katılmıyor. Yalnızca yaşaması için gerekli harcamalar hesap ediliyor. Yani bu ücretin altında kalanlar yaşamını sürdürmez. Emekli maaşı ise asgari ücretin de altında.

TÜİK, **üzerimizde kalıyor** diye asgari ücreti hesap etmek istemedi. Eğer hesap etseydi 5000 lira tutacaktı. Bu da iktidarın işine gelmezdi. Çünkü iktidar emekliye verdiği maaşı, kendi cebinden veriyormuş gibi görüyor. Enflasyon düzeltmesini de yandaş medya "**12 milyon emekliye müjde**" diye haber yapıyor.

Gerçekte en düşük emekli maaşı, asgari ücret kadar olmalıdır.

Bundan önceki hükümet ve bu iktidar zaten, emeklide yaşa takılanların müktesep haklarını gasp etti. Kamu oyunun sahip çıkmasına rağmen, bu günde hükümet direniyor.

Aslında tüm maaşlarda olduğu gibi emekli maaşları da enflasyondan erozyona uğradı.

TÜİK tarafından açıklanan TÜFE oranı, zengin-fakir gelir gruplarının ortalama harcamaları üstünden hesap ediliyor. Gerçekte gelir gruplarının harcama sepeti bileşimi farklıdır. Söz gelimi; düşük gelir grupları ve sabit gelirlilerin harcama sepetinde gıda harcamaları ve kiranın payı daha yüksektir.

Emekli, memur ve işçi maaş ve ücretleri yıllık TÜFE'ye göre artırılıyor. Oysaki gıda fiyatlarının daha çok artması nedeni ile mutfak enflasyonu daha yüksektir. **İşçi-memur ve sabit gelirlilerin maruz kaldıkları enflasyon daha yüksektir. Bu nedenle bu kesimin satın alma gücü düştü ve yoksullaştılar.**

Bu durumda Türkiye'de TÜİK geçinme endeksi hazırlamadığı ve düzeltme bu endekse göre yapılmadığı için, işçi, memur ve emeklinin satın alma gücü sürekli düşecek ve yoksullaşma devam edecektir.

Mamafih uluslar arası çalışma örgütü (İLO) Eylül 2021 de açıklanan sosyal Güvenlik raporuna göre; Türkiye emeklisi en yoksul olan ülkeler arasındadır. (Aşağıdaki Tablo)

EMEKLİ MAAŞLARININ ÜLKE YOKSULLUK SINIRINA ORANI (YÜZDE)			
G.AFRİKA	191.4	TÜRKMENİSTAN	42.2
GÜRCİSTAN	109	KENYA	42.1
EL SALVADOR	100.9	PERU	40.0
KAZAKİSTAN	95.1	ERMENİSTAN	38.8
MISIR	91.2	ÇİN	34.4
NEPAL	89.6	BELİZE	33.4
PANAMA	85.4	MOZAMBİK	32.7
NİJERYA	75.6	SWAZİLİND	32.0
VIETNAM	69.7	TAYLAND	31.9
VENEZUELA	68.2	BOLİVYA	27.9
ENDONEZYA	56.1	MALEZYA	26.0
FİLİPİNLER	53.7	TÜRKİYE	21.7
AZERBEYCAN	46.6	MEKSİKA	21.6
RUSYA	46.4	HİNDİSTAN	17.3
UGANDA	43.5	BANGLADEŞ	17
TANZANYA	43.1	KOLOMBİYA	16.2

Kaynak; İLO - Eylül 2021

Aslına bakarsak Türkiye'de asgari ücret toplantıları, sendikaların teklifleri, tamamıyla zevahiri kurtarmak için yapılıyor. Sonunda kararı siyasi konjoktüre ve seçim hedeflerine göre Cumhurbaşkanı veriyor.

10 Aralık 2021, Cuma

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Kılıçdaroğlu'nun davranışı

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu**'nun yaptığı edepsizce el hareketi, onun için pozitif bir davranıştır.

Demek ki **Kılıçdaroğlu** halktan(!) gelen biridir. Belki de bunun gibi pek çok hareket biliyor.

Acaba bunu parti teşkilatıyla çalışırken mi yoksa sokaklarda oynarken mi öğrendi? Ben olsam bu hareketin fotoğrafını çekip "**altı ok**"un yerine koyardım.

Çünkü bu tür hareketleri Cumhuriyet Halk Partisi'nin kurucusu olan **Kemal Atatürk**'ün ya da **İsmet İnönü**'nün yapması mümkün değildir.

Çünkü onlarda utanma duygusu vardır. Ve Cumhuriyet Halk Partisi, kurulduğu günden beri utanmazlarla mücadele etmiştir.

Şimdi bu partinin utanmazlara teslim olması, bir anlamda büyük bir devrimdir! Yani **Kemal Kılıçdaroğlu**'nu yaptığı hareketten ötürü kutlamak(!) lazım.

AHLAK DIŞI HAREKET

Buna benzer ahlak ve kural dışı hareketlerin çok tartışıldığı bir ülke de İngiltere'dir. Kraliçe'nin küçük oğlu **Andrew**'un 15 yaşındaki kızlarla kırdığı cevizler ve daha nice kraliyet skandalı da **Kılıçdaroğlu**'nu hatırlatıyor.

İşin kötüsü, son araştırmalarda **Andrew**'un kural dışı çapkınlıklarını annesi Kraliçe **Elizabeth** ve babası **Philip**'in yaşadıkları Edinburgh'taki kulübede(!) yaptığı ortaya çıktı.

Bu açıdan baktığımda **Kemal Kılıçdaroğlu** da kutsal sayılan bir mekânda uygunsuz hareketler yapmış değil mi?

ERDOĞAN'A SABIRLAR

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'a sabır dilemekten başka çaremiz yok. Çünkü

10.12.2021

Cumhurbaşkanı, Türkiye'nin yarınını, bugününü ve her şeyini düşünürken rakibinin sadece cinsellik içeren hareket ve sözlerini nereye koyacağız?

Umarım akıllı başındaki CHP'liler, genel başkanlarını taklide yeltenip başka saçma hareketler yapmazlar.

Yeni kuşaktan bazıları, **Kemal Kılıçdaroğlu**'nu beğeniyor olabilir. Çünkü yeni kuşağın bir bölümünde utanma duygusu yok. Sadece öfkelenirler, sadece sinirlenirler, sadece hakaret ederler.

Bu bakımdan **Kılıçdaroğlu**, bu kuşağın bir bölümüne kötü örnek olacak davranışların temsilcisidir.